

CEBRIÀ DE CARTAGO, *La unitat de l'Església catòlica, a: La unitat de l'Església catòlica i altres escrits* (Clàssics del Cristianisme 54), Barcelona: Facultat de Teologia de Catalunya - Fundació Enciclopèdia Catalana 1995.

1. Quan el Senyor ens adverteix i ens diu: *Vosaltres sou la sal de la terra* (Mt 5,13), i quan ens mana de ser simples per a guardar la innocència i, amb tot, prudents en la simplicitat, quina altra cosa ens indica, germans estimadíssims, sinó que cal ser previsors i que, amb cor sol·lícit, cal semblantment descobrir i guardar-se dels paranys de l'enemic enganyador, per tal que els qui ens hem revestit del Crist (cf. Ga 3,27), saviesa de Déu Pare (cf. 1Co 1,30), no semblem mancats de saviesa per a preservar la nostra salut espiritual? Així, no solament s'ha de témer la persecució, la que escomet obertament per abatre i fer caure els servents de Déu: la precaució és més fàcil quan el temor és manifest, i l'ànim s'apresta abans al combat quan l'adversari es fa conèixer clarament. Molt més cal témer i guardar-se de l'enemic com més d'amagat s'acosta, quan fingint sota l'aparença de pau serpenteja en llocs amagats, i d'aquí li ve el nom de serp. Aquesta és sempre la seva astúcia, aquest és l'engany dissimulat i ocult per sotjar l'home: així enganyà ja des del començament del món i, valent-se de mentides, decebé les ànimes simples en llur credulitat sense malícia; així, fins i tot intentà de temptar el Senyor mateix, com si una vegada més pogués sorprendre i enganyar; però va ser descobert i rebutjat, i fou derrotat precisament per això, perquè fou reconegut i descobert.

2. Amb això se'ns dona un exemple per a defugir el camí de l'home vell i seguir les petjades del Crist vencedor, per tal que, incauts, no caiguem de nou en el parany de la mort, sinó que, previsors del perill, aconseguim la immortalitat rebuda. I de quina manera ens podríem emparar de la immortalitat si no és observant aquells manaments del Crist amb els quals la mort és expugnada i vençuda, tal com diu ell mateix en exhortar-nos: *Si vols arribar a la vida, observa els manaments* (Mt 19,17), i encara: *Si feu el que us mando, ja no us dic servidors, sinó amics* (Jn 15,14.15)? Per això anomena aquests tals forts i fermes, fonamentats sòlidament sobre una pedra incommovible, sòlids amb una fermesa inamovible i inconcussa contra totes les torbonades del món. *Qui escolta, diu, les meves paraules i les compleix, el compararé a un home savi que edificà la seva casa sobre la roca: caigué la pluja, revingueren els rius, bufaren els vents i investiren contra aquella casa, i no caigué, perquè estava fonamentada sobre la roca* (Mt 7,24-25). Així, doncs, hem d'establir-nos fermament en les seves paraules i hem d'aprendre i fer tot allò que ell féu i ensenyà. Altrament, com és que diu que creu en Crist el qui no fa allò que Crist manà de fer? O com arribarà al premi de la fe el qui no vol servir la fe d'allò que és manat? Per força vacil·larà i anirà errant i, endut per l'esperit de l'error, serà esventat com la pols al bat del vent; i ni que camini no avançarà cap a la salvació aquell qui del camí de la salvació no manté la veritat.

3. Cal guardar-se, doncs, no sols dels perills oberts i manifestos, sinó també dels enganys produïts amb frau subtil. Què hi ha de més pèrfid o de més astut que, un cop descobert i terrassat l'enemic amb la vinguda de Crist, després que arribà la llum per als pobles i resplendí la llum veritable per a salvar els homes –de manera que els sords recobraren l'oïda de la gràcia espiritual, els cecs obriren a Déu els seus ulls, els malalts recuperaren la salut eterna, els coixos corregeren a l'Església, els muts pregaren amb oracions i amb veu clara–, veient l'enemic els ídols abandonats i desertes les seves seus i els seus temples pel gran poble dels creients, ordí un nou frau per enganyar els incauts sota l'aparença mateixa del nom cristià? Ell inventà l'heretgia i els cismes amb els quals subvertir la fe, corrompre la veritat, esquinçar la unitat. Aquells que no pot retenir en la tenebra del camí vell, els envolta i els enganya; en l'error d'un nou camí arrabassa els homes de l'Església mateixa i, mentre els sembla que s'han apropat ja a la llum i que han deixat la nit del segle, els cobreix de nou, sense que se n'adonin, amb altres tenebres. Així,

s'anomenen cristians, per bé que no es mantenen en l'evangeli de Crist, ni en la seva observança, ni en la seva llei, i es pensen tenir la llum malgrat caminar en les tenebres: afalagats i enganyats per l'adversari que, segons la paraula de l'Apòstol, es transfigura com si fos un àngel de llum i disfressa els seus com si fossin ministres de justícia, els quals anomenen la nit dia, la mort salvació, la desesperació esperança, la perfídia fe, l'anticrist amb el nom de Crist; de manera que mentre aquestes coses prenen l'aparença de veritat per mitjà de mentides, frustren la veritat amb subtileza. Això s'esdevé, estimadíssims germans, perquè hom no torna a l'origen de la veritat, ni cerca la font, ni observa la doctrina del mestre celestial.

4. Si algú considera i examina aquestes coses, no li cal un llarg discurs ni arguments. La prova que en dona fe és fàcil en el breu resum de la veritat. El Senyor diu a Pere: *Jo et dic, afirma, que tu ets Pere i sobre aquesta pedra edificaré la meva Església, i les portes de l'infern no la venceran. Et donaré les claus del regne dels cels, i allò que lligaràs a la terra serà lligat també al cel, i allò que deslliguis a la terra serà deslligat també al cel* (Mt 16,18-19).

TP (= «Text del Primat»)

I igualment, després de la seva resurrecció, li diu: *Pastura les meves ovelles* (Jn 21,17). Sobre ell edifica l'Església i a ell li mana de pasturar les ovelles, i encara que concedeixi igual potestat a tots els apòstols, establí tanmateix una sola càtedra i disposà amb la seva autoritat l'origen i la raó de la unitat. Certament que allò que fou Pere ho eren també els altres, però el primat és donat a Pere i es mostra així una sola Església i una sola càtedra. Tots són també pastors, però es mostra un sol ramat, que ha de ser pasturat per tots els apòstols amb un acord unànim. Qui no manté aquesta unitat de Pere, es pensa que manté la fe? Qui abandona la càtedra de Pere, sobre la qual ha estat fundada l'Església, confia que està en l'Església?

TR (= «Text Rebut»)

Sobre un de sol edifica l'Església, i encara que després de la seva resurrecció doni igual potestat a tots els apòstols i digui: *Tal com el Pare m'envià a mi, també jo us envio a vosaltres. Rebeu l'Esperit Sant: si perdoneu els pecats d'algú, li seran perdonats; si els hi reteniu, li seran retinguts* (Jn 20,21-23), tanmateix, per tal de manifestar la unitat, disposà amb la seva autoritat que l'origen d'aquesta unitat comencés d'un de sol. Certament que allò que fou Pere ho eren també els altres apòstols, dotats d'igual participació d'honor i de poder, però l'inici prové de la unitat, per tal de mostrar que l'Església de Crist és una de sola. Aquesta Església única també en el Càntic dels Càntics l'Esperit Sant la designa a partir de la persona del Senyor, i diu: *Una sola és la meva coloma, la perfecta meva, l'única per a la seva mare, la preferida de qui la va infantar* (Ct 6,9). Qui no manté aquesta unitat de l'Església, es pensa que manté la fe? Qui resisteix i s'oposa a l'Església, creu que està en l'Església?, quan també el benaurat apòstol Pau ensenya això mateix i mostra el misteri de la unitat en dir: *Un sol cos i un sol Esperit, una sola és l'esperança de la vostra vocació, un sol Senyor, una sola fe, un sol baptisme, un sol Déu?* (Ef 4,4-6).

Aquesta unitat l'hem de mantenir fermament i l'hem de reivindicar sobretot els bisbes, que presidim en l'Església, per tal de

demostrar també que l'episcopat mateix és un i indivís. Que ningú no enganyi la fraternitat amb la mentida, que ningú no corrompi la veritat de la fe amb pèrfida prevaricació.

5. L'episcopat és un de sol, del qual cadascun dels bisbes participa solidàriament i totalment (*Episcopatus unus est cuius a singulis in solidum parts tenetur*). L'Església és una de sola i s'estén àmpliament a una multitud per l'increment que li dona la seva fecunditat: de la mateixa manera que són molts els raigs del sol, però és una de sola la llum, i moltes les branques de l'arbre, però és una de sola la soca fortament arrelada, i així com d'una sola font flueixen molts rierols, bé que per l'abundosa fluència sembli que és una multiplicitat la que es difon, tanmateix es conserva la unitat de l'origen. Prova de separar el raig de sol del seu cos, la unitat de la llum no permet la divisió; trenca una branca de l'arbre, la branca no podrà brotar; talla el rierol de la seva font, un cop tallat s'asseca. Així també l'Església, il·luminada amb la llum del Senyor, escampa els seus raigs per tot el món, però una de sola és la llum que es difon arreu, sense que es divideixi la unitat del cos; estén les seves branques per tota la terra amb uberosa abundància; expandeix generosament els rierols arreu, i tanmateix una de sola és la font i un de sol és l'origen, i una de sola la mare prolífica en els fruits de la seva fecunditat: del seu ventre naixem, de la seva llet ens nodrim, pel seu esperit som vivificats.

6. L'esposa de Crist no pot cometre adulteri, és incorrupta i pura: coneix una sola llar i custodia la santedat d'una sola cambra amb pudor cast. Ella ens serva per a Déu, ella destina al regne els fills que ha engendrat. Qualsevol qui, allunyat de l'Església, s'uneix amb una adúltera és apartat de les promeses de l'Església, i no arribarà als premis de Crist el qui abandona l'Església de Crist: és un estrany, un profà, un enemic. Ja no pot tenir Déu per pare el qui no té l'Església per mare. Si pogué salvar-se algú que es trobés fora de l'arca de Noè, també se salvarà el qui es trobi fora de l'Església. El Senyor adverteix i diu: *Qui no està amb mi, està contra mi, i el qui amb mi no cull, escampa* (Mt 12,30). Qui trenca la pau i la concòrdia de Crist, obra contra el Crist; qui recull en un altre lloc fora de l'Església, escampa l'Església de Crist. Diu el Senyor: *El Pare i jo som una sola cosa* (Jn 10,30), i encara està escrit del Pare i del Fill i de l'Esperit Sant: *I tots tres són una sola cosa* (1Jn 5,8). I pot creure algú que aquesta unitat que prové de la unitat divina, que és coherent amb els misteris celestials, pot trencar-se en l'Església i pot separar-se per la divergència de voluntats oposades? Qui no manté aquesta unitat no manté la llei de Déu, no manté la fe del Pare i del Fill, no manté la vida ni la salvació.

7. Aquest sagrament de la unitat, aquest vincle d'una concòrdia cohesionada sense cap escletxa de divisió, esdevé palès quan en l'evangeli la túnica del Senyor Jesucrist no és en absolut dividida ni esquincada, sinó que, jugant-se-la a la sort per veure qui s'havia de revestir de Crist, és rebuda íntegrament i és posseïda incorrupta i indivisa. L'escriptura divina parla i diu: *De la túnica, però, que no era cosida, sinó teixida de cap a cap d'una sola peça, es digueren entre ells: 'No la partim, ans fem-nos a la sort qui l'ha de posseir'* (Jn 19,23.24). El Crist portava una unitat que provenia d'un lloc superior, és a dir, provenia del cel i del Pare, una unitat que no podia ser trencada de cap manera pel qui la rebia i la posseïa, sinó que l'obtenia tota sencera i inseparablement unida: no pot posseir el vestit de Crist el qui divideix i trenca l'Església de Crist. I al contrari: quan Salomó morí i el seu regne i el seu poble es dividiren, el profeta Aquies sortí a camp obert a l'encontre del rei Jeroboam, s'esparracà el mantell en dotze trossos i digué: *Pren deu parracs, perquè això diu el Senyor: 'Heus ací que divideixo el regne de la mà de Salomó, i a tu et donaré deu ceptres, i dos ceptres seran per a ell per consideració al meu servent David i a la ciutat de Jerusalem, que he elegit per a establir-hi el meu nom'* (1Re 11,31.32.36). Mentre

s'esquinçaven les dotze tribus d'Israel, el profeta Aquies esquinçà el seu mantell; però com que el poble de Crist no pot ser esquinçat, la seva túnica teixida de cap a cap i d'una sola peça no és dividida pels qui la posseeixen: indivisa, unida, connexa, mostra la concòrdia sense esquerda del nostre poble, els qui ens hem revestit de Crist. Amb el misteri i el signe de la túnica proclamà la unitat de l'Església.

8. Qui, doncs, serà tan malvat i pèrfid, qui tan forassenyat pel furor de la discòrdia, que cregui que es pot trencar o que gosi trencar la unitat de Déu, la túnica del Senyor, l'Església de Crist? Ens ho adverteix ell mateix i ens ho ensenya en el seu evangeli quan diu: *I seran un sol ramat i un sol pastor* (Jn 10,16). Hi haurà algú que cregui que pot haver-hi en un sol lloc molts pastors o molts ramats? També l'apòstol Pau, insinuant-nos aquesta mateixa unitat, aconsella, exhorta i diu: *Us exhorto, germans, pel nom de nostre Senyor Jesucrist, que tots digueu una mateixa cosa, i que no hi hagi divisions entre vosaltres, al contrari, estigueu units en un mateix sentiment i en un mateix parer* (1Co 1,10); i diu encara: *Suportant-vos els uns als altres amb caritat, fent el possible per conservar la unitat de l'Esperit en el vincle de la pau* (Ef 4,2.3). I tu et penses que pot subsistir i viure el qui s'allunya de l'Església, el qui cerca altres llocs i s'estableix en un altre domicili, quan s'ha dit a aquella en qui es prefigurava l'Església: *Reuneix el teu pare i la teva mare i els teus germans i tota la casa del teu pare prop teu, a casa teva, i s'esdevindrà que tot el qui surti fora de la porta de casa teva se'n farà culpable* (Js 2,18.19)? Igualment, el ritu de la Pasqua no prescriu altra cosa en la llei de l'Èxode sinó que un anyell, sacrificat com a figura de Crist, sigui menjat en una sola casa. És Déu qui parla quan diu: *Serà menjat en una sola casa: no llençareu la carn fora de casa* (Ex 12,46). La carn de Crist i el cos sant del Senyor no pot ser llançat fora, com tampoc no hi ha cap altra casa per als creients tret de l'única Església. L'Esperit Sant designa i anuncia aquesta casa, aquest estatge de la unanimitat en els Salms quan diu: *Déu, que fa habitar a casa els qui tenen un mateix esperit* (Sl 67,7). A la casa de Déu, a l'Església de Crist hi habiten els qui tenen un mateix esperit, hi perseveren els senzills i els qui tenen un mateix cor.